

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 04 » « 09 » 2018 р.

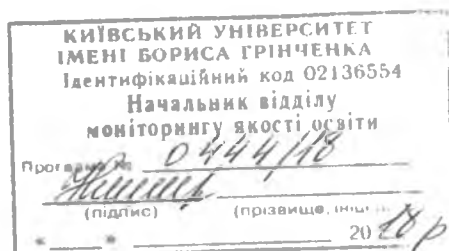
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВДС.02 МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Спеціалізація 012 «Дошкільна освіта»

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Київ – 2018 рік

УДК 39:37.091.212:613.7(477+438)
ББК 74.460

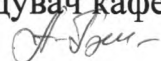
Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: роб. прог. навч. дисцип. [для студентів за спеціальністю 013 Початкова освіта, додаткова спеціальність 012 Дошкільна освіта] / уклад. Л.В. Гаращенко, В.М. Вертутіна – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018 – 35 с.

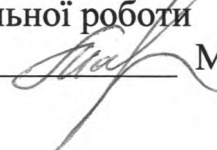
Розробники:

Вертугіна Валентина Миколаївна, к.п.н, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Гаращенко Лариса Василівна, к.п.н, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти.
Протокол від «05» вересня 2018 року № 2

Завідувач кафедри дошкільної освіти
 Г.В. Беленька

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи
 М.А. Машовець

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма.....	9
<i>Змістовий модуль 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку.....</i>	<i>9</i>
<i>Змістовий модуль 2. Особливості методики використання засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку.....</i>	<i>10</i>
<i>Змістовий модуль 3. Організація фізичного виховання в закладі дошкільної освіти.....</i>	<i>11</i>
IV. Навчально-методична картка курсу.....	13
V. Плани семінарських, практичних занять.....	14
VI. Завдання для самостійної роботи. Карта самостійної роботи студента.....	19
VII. Система поточного та підсумкового контролю	23
VIII. Методи навчання.....	26
IX. Методичне забезпечення курсу.....	26
X. Рекомендована література.....	27

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» спрямована на підготовку кваліфікованих фахівців у галузі дошкільної освіти за освітнім рівнем «Бакалавр».

Метою цієї підготовки є засвоєння студентами професійної діяльності педагога в галузі фізичного виховання дошкільників, оволодіння майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики фізичного виховання, практичними вміннями та навичками з організації і проведення активних форм роботи з фізичної культури. Упровадження оздоровчої парадигми в систему освіти, як вагомого компонента філософської гуманістичної освіти, передбачає інтеграцію знань, інтелектуальне усвідомлення, ціннісне ставлення вихователів до проблеми збереження, формування і зміцнення здоров'я дітей та їх готовність до практичної реалізації цієї парадигми у власній професійній діяльності.

Мета викладання навчальної дисципліни: забезпечити кваліфікаційну компетентність майбутніх фахівців у збереженні та зміцненні здоров'я дітей; сприяти світоглядному переосмисленню пріоритетності даного напрямку.

Завдання з вивчення навчальної дисципліни:

- оволодіння студентами змістом навчальної дисципліни;
- усвідомлення майбутніми педагогами пріоритетності фізкультурно-оздоровчої роботи та необхідності формування у дітей світоглядно-оздоровчої поведінки;
- оволодіння студентами системою знань, фахових умінь і навичок; уміннями їх творчо та оперативно реалізовувати у професійній діяльності задля забезпечення сприятливих передумов для збереження і зміцнення здоров'я дітей, впровадження у систему дошкільної освіти оздоровчої парадигми;
- формування практичних умінь і навичок виконання фізичних вправ та проведення різних форм роботи з фізичного виховання;
- формування потреби у самоактуалізації, професійному самовдосконаленні та самоосвіті задля компетентного вирішення оздоровчих завдань у галузі дошкільної освіти.

Програмою передбачено проведення лекційних, семінарських та практичних занять, а також самостійної роботи студентів. Паралельно проводяться показові заняття у закладі дошкільної освіти. Специфіка курсу полягає в тому, що виклад теоретичних положень супроводжується практичним показом фізичних вправ викладачем, демонстрацією перед студентами окремих прийомів методики проведення занять з фізичної культури, ранкової гімнастики, рухливих ігор та інших форм роботи з фізичного виховання. Практичні заняття проводяться у спеціально обладнаному приміщенні (студенти займаються у спортивній формі).

У процесі вивчення курсу майбутні фахівці повинні знати:

- значення навчальної дисципліни для фахової підготовки, завдання курсу, основні поняття;
- закономірності формування рухових умінь і навичок та фізичних якостей у дошкільників;

- основні форми роботи з фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку;
- особливості реалізації дидактичних принципів, методів і прийомів навчання дітей фізичних вправ.

На основі цих знань повинні бути сформовані уміння:

- здійснювати планування та моделювання усіх форм роботи з фізичного виховання та оздоровлення дітей в різних вікових групах;
- планувати роботу з фізичного виховання та оздоровлення упродовж дня, визначати зміст та об'єм рухової діяльності;
- проводити різноманітні форми роботи з фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку;
- володіти технікою виконання фізичних вправ та здійснювати чіткий показ з метою формування рухової навички;
- навчати дітей правил безпеки під час виконання фізичних вправ; надавати елементарну допомогу при травмах; регулювати фізичне навантаження;
- створювати умови для оптимальної рухової діяльності дітей з урахуванням критеріїв оцінки та змісту рухового режиму в різних вікових групах;
- вивчати, узагальнювати та аналізувати досвід роботи вихователів з точки зору комплексного розв'язання завдань фізичного виховання;
- добирати ефективні засоби впливу на фізичний розвиток дітей у відповідності до визначених програмових завдань, доцільні методи і прийоми фізичного виховання на основі ґрунтовних знань методики їх проведення;
- добирати доцільні засоби формування здоров'язбережувальної компетенції дитини, що полягає в її обізнаності з будовою свого тіла та гігієнічними навичками за його доглядом; з продуктами харчування; основними показниками власного здоров'я; чинниками, що впливають на стан здоров'я;
- використовувати за рекомендаціями медичного персоналу засоби профілактики захворювань, впроваджувати ефективні профілактичні та фізкультурно-оздоровчі технології в навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу;
- залучати батьків до участі у проведенні різних форм роботи з фізичного виховання та оздоровлення дітей в дошкільному навчальному закладі.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
	Спеціальність 013 Початкова освіта		
Модулів – 2	Додаткова спеціалізація 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		3-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 год.	Освітній рівень: «Бакалавр»	Лекції	
		10 год	
		Семінарські	
		4 год.	
		Практичні	
		28 год.	
		Самостійна робота	
		42 год.	
		МКР	
		6 год	
		Семестровий контроль:	
		30 год.	
		Вид контролю:	
			екзамен

II. Тематичний план навчальної дисципліни

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма							
	усього	у тому числі					МКР	сем. контр.
лекції		сем.	прак.	інд.	с.р.			
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку.								
Тема 1. Предмет теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку.	6	2	-	2	-	2	-	-
Тема 2. Дидактичні основи навчання дітей дошкільного віку рухових дій.	4	-	2	-	-	2	-	
Тема 3. Гімнастика у навчанні дітей дошкільного віку фізичних вправ.	20	-	-	10	-	8	2	
Разом за змістовим модулем 1	30	2	2	12	-	12	2	
Змістовий модуль 2. Особливості методики використання засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку.								
Тема 4. Методика навчання дітей дошкільного віку рухливих ігор, ігор з елементами спорту та вправ спортивного характеру.	24	2	-	8	-	12	2	
Тема 5. Фізичне виховання та оздоровлення дітей раннього віку.	6		-	2	-	4	-	
Разом за змістовим модулем 2	30	2	-	10	-	16	2	
Змістовий модуль 3. Організація фізичного виховання у закладі дошкільної освіти								
Тема 6. Заняття з фізичної культури у закладі дошкільної освіти.	8	2	-	2	-	2	2	
Тема 7. Фізкультурно-оздоровчі заходи в розпорядку дня дошкільного навчального закладу.	6	2	-	2	-	2	-	
Тема 8. Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку у повсякденній життєдіяльності.	4	2	-	-	-	2	-	
Тема 9. Планування та облік роботи з фізичного виховання у закладі дошкільної освіти.	4	-	-	2	-	2	-	
Тема 10. Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей дошкільного віку.	2	-	-	-	-	2	-	
Тема 11. Руховий режим у закладі дошкільної освіти. Інноваційні технології у системі фізичного виховання та оздоровлення дітей дошкільного віку.	2	-	-	-	-	2	-	
Тема 12. Проблеми фізичної підготовки дітей дошкільного віку до школи.	4	-	2	-	-	2	-	
Разом за змістовим модулем 3	30	6	2	6	-	14	2	
Усього годин	120	10	4	28	-	42	6	
								30

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Лекція 1

Предмет теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Зміст курсу і його значення. Предмет та основні завдання курсу. Характеристика основних понять теорії фізичного виховання. Зв'язок теорії фізичного виховання з іншими науковими дисциплінами. Місце і роль фізичної культури у загальній системі виховання дітей дошкільного віку.

Гуманістична спрямованість системи освіти. Упровадження в освітню систему принципу оздоровчої спрямованості навчально-виховного процесу. Організація навчально-виховного процесу дошкільного навчального закладу на основній закономірності побудови освітнього процесу – нерозривному зв'язку та тісній взаємозалежності між основними педагогічними категоріями: навчанням, вихованням, розвитком і здоров'ям. Здоров'я як категорія особистісних, суспільних та загальнолюдських цінностей. Види здоров'я. Фактори впливу на стан здоров'я. Необхідність формування у дітей дошкільного віку стійких мотивацій на здоровий спосіб життя і безпечну життєдіяльність.

Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Обумовленість завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку анатомічними і психофізіологічними особливостями їхнього організму. Закономірності фізичного розвитку дітей дошкільного віку: інтенсивність та нерівномірність розвитку основних систем організму у перші шість років життя, інтенсивність фізичного розвитку, висока пластичність та чутливість по відношенню до подразників зовнішнього середовища; напруженість процесів обміну речовин; єдність і взаємозв'язок фізичного та психічного розвитку дітей. Анатомо-фізіологічні особливості дітей дошкільного віку. Морфофункціональне забезпечення рухової активності дітей. Особливості розвитку опорно-рухової системи. Особливості розвитку серцево-судинної системи. Дихальна система, її зміни з віком. Гігієна дихання. Терморегуляція організму. Функції шкіри у терморегуляційному процесі. Гігієна одягу та взуття. Валеологічна спрямованість завдань з фізичного виховання. Комплексний підхід до реалізації оздоровчих, освітніх і виховних завдань.

Характеристика засобів фізичного виховання дошкільників: сили природи (сонце, повітря і води), гігієнічні фактори (розпорядок процесів життєдіяльності, харчування, особиста та громадська гігієна), фізичні вправи. Класифікація фізичних вправ. Оздоровчий потенціал фізичних вправ. Характеристика особливостей розвитку та удосконалення функцій органів і систем дитячого організму в процесі виконання фізичних вправ.

Основні поняття теми: теорія і методика фізичного виховання, категорії теорії фізичного виховання, здоров'я, види здоров'я, здоровий спосіб життя, завдання фізичного виховання, засоби фізичного виховання дошкільників, принцип гуманізації, принцип оздоровчої спрямованості освітнього процесу.

Література:*основна: 1, 3**додаткова: 7***Семінар 1****Дидактичні основи навчання дітей дошкільного віку фізичних вправ.****Практичне заняття 1****Аналіз змісту програм виховання і навчання дітей в закладі дошкільної освіти з фізичного виховання****Практичне заняття 2, 3, 4, 5, 6****Вправляння студентів у проведенні вправ на шикування перешиккування, загальнорозвивальних вправ.****Оволодіння технікою виконання вправ з основних рухів.****ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2****ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ****Лекція 2****Методика навчання дітей дошкільного віку рухливих ігор, ігор з елементами спорту, спортивних вправ.**

Характеристика рухливої гри як засобу та методу фізичного виховання дітей. Класифікація рухливих ігор. Варіативність рухливих ігор. Особливості рухливих ігор для дітей різних вікових груп. Методика проведення рухливої гри в різних вікових групах. Особливості організації і керівництва рухливою грою. Особливості методики проведення українських народних рухливих ігор. Ігрові вправи у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Вплив ігор з елементами спорту та вправ спортивного характеру на зміцнення здоров'я, підвищення рівня рухової підготовленості та формування фізичних якостей. Характеристика ігор з елементами спорту, техніка, тактика, правила. Етапи навчання дітей дошкільного віку ігор з елементами спорту. Особливості методики навчання дітей ігор з елементами спорту.

Види спортивних вправ. Загальна характеристика. Умови для занять спортивними вправами. Етапи навчання дітей дошкільного віку вправ спортивного характеру. Правила поведінки дітей та попередження травматизму. Використання рухливих ігор у навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу.

Основні поняття теми: рухлива гра, ігрова вправа, зміст (сюжет) гри, правила, сюжетні та безсюжетні ігри, атракціони, естафети, варіативність ігор, етапи ознайомлення з новою грою, безпосереднє та опосередковане керівництво.

Література:*основна: 2, 3; додаткова: 3***Практичне заняття 7, 8, 9, 10**

Практичне проведення рухливих ігор для дітей різних вікових груп.

Практичне заняття 11

Добірка фізичних вправ для занять з розвитку рухів дітей раннього віку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лекція 3

Заняття з фізичної культури у закладі дошкільної освіти

Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання. Типи занять. Обґрунтування типової структури заняття з фізичної культури.

Способи організації дітей на занятті з фізичної культури. Моторна щільність фізкультурного заняття. Шляхи регулювання фізичних, емоційних та психічних навантажень на фізкультурних заняттях.

Методика проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах.

Особливості організації та методики проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах на повітрі. Варіанти проведення фізкультурних занять на повітрі.

Основні поняття теми: заняття з фізичної культури, типи занять, структура заняття, моторна щільність, способи організації.

Література:

основна: 3, 5

додаткова: 2, 6

Практичне заняття 12

Планування занять з фізичної культури для дітей молодшого та старшого дошкільного віку.

Лекція 4

Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня закладу дошкільної освіти .

Види фізкультурно-оздоровчих заходів. Значення ранкової гімнастики. Структура і зміст ранкової гімнастики. Вимоги до підбору вправ залежно від місця проведення. Методика проведення ранкової гімнастики в різних вікових групах.

Значення, види і структура гімнастики після сну. Місце проведення, одяг дітей.

Обґрунтування необхідності проведення малих форм активного відпочинку. Вимоги до підбору вправ для фізкультхвилинок. Зміст фізкультурних пауз. Варіанти проведення фізкультхвилинки та фізкультпауз.

Значення загартування для фізичного розвитку дітей. Принципи загартування. Види загартувальних процедур.

Основні поняття теми: ранкова гімнастика, гімнастика після сну, гімнастика «пробудження», формування постави, профілактика плоскостопості, фізкультхвилинка, фізкультпаузи.

Література:

основна: 3, 4

додаткова: 1, 5

Практичне заняття 13

Планування та аналіз проведення фізкультурно-оздоровчих заходів для дітей дошкільного віку

Лекція 5

Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку у повсякденній життєдіяльності.

Характеристика активних форм роботи з фізичного виховання: піші переходи та прогулянки за межі дошкільного навчального закладу, фізкультурні розваги та свята, дні здоров'я. Організація та методика проведення піших переходів і прогулянок за межі дошкільного навчального закладу.

Фізкультурні розваги у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку. Варіанти фізкультурних розваг для дітей молодшого і старшого дошкільного віку. Фізкультурні свята у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку. Організація та проведення фізкультурних свят в дошкільному навчальному закладі. Дні здоров'я у системі фізичного виховання дітей дошкільного віку. Зміст, організація дітей.

Індивідуальна робота з дітьми з фізичного виховання, її мета, зміст, організація, методика проведення. Організація самостійної рухової діяльності дітей дошкільного віку. Керівництво самостійною руховою діяльністю з боку вихователя. Рухлива гра як самостійна форма роботи для підвищення рухової активності дітей.

Основні поняття теми: активні форми роботи з фізичного виховання, індивідуальна робота, самостійна рухова діяльність.

Література:

основна: 4, 3

додаткова: 1, 4, 5

Семінар 2

Проблеми фізичної підготовки дітей дошкільного віку до школи.

Практичне заняття 14

Планування та аналіз різних форм роботи з фізичного виховання дітей дошкільного віку

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА КУРСУ

Разом: 120 год, лекції – 10 год, сем. – 4 год., практик. – 28 год, СР – 42 год, МК – 6 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		
Лекції	1 1 б.			2 1 б.		3 1 б.	4 1 б.	
Теми лекцій	Предмет теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку.			Методика навчання дітей дошкільного віку рухливих ігор, ігор з елементами спорту, спортивних вправ.		Заняття з фізичної культури у закладі дошкільної освіти	Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня закладу дошкільної освіти	
семінарські		1 11 б.				2-11б		
Теми семінар. занять		Дидактичні основи навчання дошкільників фізичних вправ				Проблеми фізичної підготовки дітей дошкільного віку до школи.		
практичні	1 11 б.		2,3,4,5,6 55 б.	7,8,9,10 44 б.	11 11б.	12 11 б.	13 11 б.	14 11 б.
Теми практ. занять	Аналіз змісту програм виховання і навчання дітей в закладі дошкільної освіти з фізичного виховання		Вправляння у проведенні вправ на шикування і перешикування вправ, загальнорозвивальних вправ, основних рухів	Практичне проведення рухливих ігор для дітей різних вікових груп.	Добірка фізичних вправ для занять з розвитку рухів дітей раннього віку	Планування занять з фізичної культури для дітей дошкільного віку	Планування та аналіз проведення фізкультурно-оздоровчих заходів для дітей дошкільного віку	Планування та аналіз різних форм роботи з фізичного виховання дітей дошкільного віку
СР	15 б			10 б.		35 б.		
МК	25			25		25		
Екзамен – 40 б.				Разом: 315 : 60 = 5,25				

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Семінарське заняття 1

**Тема: Дидактичні основи навчання дітей дошкільного віку
фізичних вправ.**

План заняття:

1. Етапи навчання дітей рухових дій: початкове розучування рухової дії; поглиблене розучування; закріплення та удосконалення рухових дій.
2. Співвідношення методів і прийомів на різних етапах навчання дітей рухів.
3. Перевірка виконання самостійної роботи.
4. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна: 3

Додаткова: 4,5

Практичне заняття 1

**Тема: Аналіз змісту програм виховання і навчання дітей в дошкільному
навчальному закладі з фізичного виховання.**

План заняття:

1. Про здоров'я дитини у Базовому компоненті дошкільної освіти як Державному стандарті дошкільної освіти України.
2. Аналіз програм навчання та виховання дітей дошкільного віку з розділу фізичне виховання.
3. Ускладнення засобів фізичного виховання в різних вікових групах відповідно до вікових можливостей дітей та завдань рухової підготовленості.

Рекомендована література:

Основна: 3

Додаткова: 7

Практичне заняття 2, 3

**Тема: Вправління студентів у проведенні вправ на шикування і
перешиккування, загальнорозвивальних вправ.**

План заняття

I. Виконання практичної роботи.

1. Показ вправ з шикування та перешикування для дітей різних вікових груп.
2. Вправляння студентів у проведенні вправ з шикування та перешикування дітей різних вікових груп.
3. Практичне проведення комплексів загальнорозвивальних вправ для однієї з вікових груп. Аналіз проведення за визначеними критеріями: відповідність підбору вправ віку дітей; дотримання кількості і дозування вправ у комплексі; дотримання послідовності вправ у комплексі, чи впливає даний комплекс на розвиток основних груп м'язів, дрібних м'язів; підбір предметів для вправ, способи їх роздачі та збору залежно від вікової групи; підготовка до виконання вправ: організація дітей, шикування, перешикування; послідовність навчання: назва вправи, показ, пояснення, методичні вказівки до початку, закінчення вправи, під час виконання вправи, рахунок, темп виконання; відповідність прийомів навчання віку дітей та етапу навчання; попередження та виправлення помилок; керівництво вихователем виконанням вправ відповідно віку дітей. Здійснення індивідуального підходу.

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна: 3

Додаткова: 2, 6

Практичне заняття 4, 5, 6

Тема: Оволодіння технікою виконання вправ з основних рухів.

План заняття

I. Виконання практичної роботи.

1. Демонстрація техніки виконання вправ з ходьби, бігу, метання, лазіння, стрибків, рівноваги для дітей молодшого дошкільного віку.
2. Демонстрація техніки виконання вправ з ходьби, бігу, метання, лазіння, стрибків, рівноваги для дітей старшого дошкільного віку.
3. Вправляння студентів у виконанні вправ з ходьби, бігу, метання, лазіння, стрибків, рівноваги для дітей різних вікових груп.

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна: 3

Додаткова: 2, 6

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Практичне заняття 7, 8, 9, 10

Тема: Практичне проведення рухливих ігор для дітей різних вікових груп.

План заняття:

I. Виконання практичної роботи.

1. Практичне проведення рухливих ігор різних видів для дітей молодшого та старшого дошкільного віку. Аналіз проведення рухливої гри в молодшій групі, середній групі, старшій групі за визначеними критеріями: доцільність прийомів збору дітей на гру; доцільність прийомів створення ситуативного інтересу до гри; доступність, емоційність, чіткість, послідовність пояснення змісту гри; доцільність прийомів закріплення правил гри залежно від віку та етапу ознайомлення з грою; доцільність прийомів вибору ведучого; безпосереднє керівництво грою (емоційність виконання ролі, ігрових дій, чіткість вказівок, керівна роль у зміні ведучих), опосередковане керівництво (своєчасність подачі сигналів, чіткість вказівок, контроль за якістю виконання рухів, дотримання правил, контроль за зміною ведучих); правильність підсумку гри.

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3

Додаткова: 3, 4, 5

Практичне заняття 11

Тема: Добірка фізичних вправ для занять з розвитку рухів дітей раннього віку.

I. Виконання практичної роботи.

1. Особливості застосування засобів фізичного виховання з дітьми раннього віку.

2. Планування занять з розвитку рухів для дітей раннього віку.

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна: 3

Додаткова: 2, 6, 7

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.

Семінар 2

Тема: Проблеми фізичної підготовки дітей дошкільного віку до школи.

План заняття:

1. Міцне здоров'я та повноцінний фізичний розвиток – запорука оптимальної готовності дітей дошкільного віку до навчання у школі.
2. Сучасні пріоритети фізичного виховання дітей дошкільного віку.
3. Головні аспекти здоров'язберезувальної роботи з дітьми дошкільного віку.
4. Взаємозв'язок методики навчання та удосконалення у дітей рухових навичок з основних рухів та формування просторового орієнтування.
5. Удосконалення рухових навичок у дітей старшого дошкільного віку в рухливих іграх змагального характеру.

Рекомендована література:

Основна: 3

Додаткова: 1, 2, 6

Практичне заняття 12

**Планування занять з фізичної культури для дітей молодшого
та старшого дошкільного віку.**

План заняття:

- I. Виконання практичної роботи.
2. Планування фрагментів занять з фізичної культури для дітей молодшого та старшого дошкільного віку.
3. Аналіз фрагментів занять за критеріями:
  - *Підготовча частина:* послідовність різних видів ходьби та бігу, темп виконання, дозування, відповідність прийомів віку, підготовленості дітей, етапу навчання;
  - комплекс загальнорозвивальних вправ (якість показу, пояснення, вказівок, доцільність прийомів навчання вправ, послідовність, дозування вправ, кількість у комплексі);
  - *Основна частина:* основні рухи (підбір рухів залежно від їх складності, етапу навчання, якість показу та пояснення, доцільність прийомів навчання під час виконання дітьми рухів, доцільність способів організації дітей);
  - рухлива гра (прийоми створення ситуативного інтересу до гри, доступність, емоційність, чіткість, послідовність пояснення змісту гри, доцільність прийомів закріплення гри віку та етапу ознайомлення з грою, доцільність прийомів вибору ведучого, безпосереднє керівництво грою (емоційність виконання ролі, ігрових дій, чіткість вказівок, керівна роль у зміні ведучих), опосередковане керівництво (своєчасність подачі сигналів, чіткість вказівок, контроль за якістю виконання рухів, дотримання правил, контроль за зміною ведучих);

- *Заклучна частина:* регулювання фізичного навантаження (відповідність вправ та ігор на відновлення дихання типу заняття, віку дітей, емоційність, уміння володіти голосом), підсумок заняття.

II. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна: 3

Додаткова: 2, 6

Практичне заняття 13

**Тема: Планування фізкультурно-оздоровчих заходів
у розпорядку дня ЗДО.**

План заняття:

I. Виконання практичної роботи.

1. Презентація фрагментів ранкової гімнастики, гімнастики після сну.
2. Аналіз фрагментів ранкової гімнастики за критеріями: підбір вправ, їх послідовність, дозування; різноманітність вихідних положень; використання прийомів навчання; доцільне використання методичних вказівок; види ходьби, їх доцільність; наявність вправ на дихання; використання малорухливої гри; доцільні прийоми керівництва залежно від вікової групи; уміння підтримати інтерес, темп проведення, емоційність, увагу; чи був здійснений оздоровчо-зміцнювальний вплив вправ на дитячий організм; чи була досягнута основна мета ранкової гімнастики – особливим чином організоване спілкування дітей у процесі рухової діяльності, підвищення емоційного тону як результат м'язової радості від рухів у колективі ровесників, зняття психологічної напруги від розставання із батьками, концентрація уваги, покращення поведінки.
3. Аналіз фрагментів гімнастики після сну за критеріями: використання видів ходьби та бігу для профілактики плоскостопості; доцільність підбору спеціальних загальнорозвивальних вправ для постави та стопи, їх кількість, дозування; проведення вправ з різних вихідних положень, зокрема, з положення лежачи, сидячи, що зменшують навантаження на хребет, їх кількість, дозування; доцільність підбору вправ на дихання; використання різноманітних прийомів проведення вправ та рухів (якість показу та пояснення; чи була досягнута основна мета гімнастики після сну – профілактика плоскостопості, формування правильної постави.
4. Підсумок заняття.

Рекомендована література:

Основна: 3, 4

Додаткова: 1, 4

Практичне заняття 14

Планування та аналіз різних форм роботи з фізичного виховання.

План заняття:

I. Виконання практичної частини.

1. Планування різних форм роботи з фізичного виховання на 2 тижні для однієї з вікових груп.

II. Перевірка самостійної роботи.

Рекомендована література:

Основна: 3

Додаткова: 2, 6

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема: Предмет теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку. Основи здорового способу життя.

1. Тезування статті О. Богініч «Здоров'я та фізичний розвиток дитини: реалізація завдань освітньої лінії «Особистість дитини» // Дошкіл. виховання. – 2012.– № 9. – С. 3–7.

Тема: Дидактичні основи навчання дітей дошкільного віку рухів.

1. Визначити співвідношення дидактичних методів і прийомів навчання на різних етапах навчання дітей рухових дій (у вигляді таблиці).

Етапи формування рухової навички	Мета	Методи і прийоми навчання на кожному етапі

Тема: Гімнастика у навчанні дітей дошкільного віку фізичних вправ.

1. Зробити добірку різних комбінацій основних рухів для фізкультурного заняття у II молодшій, середній, старшій групі (у вигляді таблиці). Одна вправа має бути на етапі початкового розучування, до якої слід підібрати основні рухи, що раціонально з нею поєднуюватимуться (всього 6 комбінацій основних рухів) Н-д, *ходьба по лаві приставним кроком*, стрибки з обруча в обруч, підлізання під дугу на карачках (II мол. гр.).

	II мол. група	середня група	старша група
І-й в-т рівнова га	<i>ходьба по лаві приставним кроком, стрибки з обруча в обруч, підлізання під дугу на карачках.</i>		

П-й в-т			
стрибки			

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема: Методика навчання дітей дошкільного віку рухливих ігор, ігор з елементами спорту та вправ спортивного характеру.

1. Скласти план-конспект рухливої гри для дітей II молодшої, середньої та старшої групи, гри-естафети для дітей старшого дошкільного віку з використанням спортивного інвентарю.
2. Підібрати рухові завдання для навчання елементів техніки гри в баскетбол (або футбол) (6-8 вправ).
3. Підібрати ігри-атракціони та змагання для проведення на прогулянці (10 ігор).

Тема: Фізичне виховання дітей раннього віку.

1. Зробити добірку фізичних вправ для заняття з розвитку рухів для дітей раннього віку (6 варіантів).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.

Тема: Заняття з фізичної культури в ЗДО.

1. Скласти план-конспект заняття з фізичної культури мішаного типу для дітей II молодшої, середньої, старшої групи.

Тема: Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку у повсякденному житті.

1. Скласти план фізкультурної розваги для дітей однієї з вікових груп (варіант за вибором студента).

Тема: Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня ЗДО.

1. Скласти план ранкової гімнастики для дітей II молодшої, середньої та старшої групи.
2. Скласти план гімнастики після сну для дітей II молодшої, середньої та старшої групи.

Тема: Планування та облік роботи з фізичного виховання у закладі дошкільної освіти.

1. Скласти перспективний план занять з фізичної культури на 2 тижні за орієнтовним зразком:

	понеділок	вівторок	середа	четвер	п'ятниця
--	-----------	----------	--------	--------	----------

мішаного типу (в залі, на повітрі)	Тема: основні рухи, рухлива гра.				
сюжетного типу (в залі, на повітрі)	Тема (сюжетна назва): основні рухи, рухлива гра.				
ігрового типу (в залі, на повітрі)	Тема: назви рухливих ігор.				

Тема: Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей дошкільного віку.

1. Складання протоколу обстеження стрибка, метання, лазіння у дитини старшої групи (один із рухів – за вибором студента) за зразком:

Обстеження стрибка в довжину з місця:

Прізвище, ім'я	Довжина стрибка	Якісні показники				
		В.п.	Замах	Поштовх	Приземлення	примітка

Тема: Руховий режим в ЗДО.

1. Розробка моделі рухового режиму для однієї з вікових груп за зразком:

Форми роботи з фізичного виховання, оздоровчі заходи	Скільки разів на тиждень, місяць, рік	Тривалість	Місце проведення	Місце у режимі дня	Підготує робота	Хто проводить
1. РГ						
2.						

Тема: Проблеми фізичної підготовки дітей дошкільного віку до школи.

1. Тезування статті Беха І. Курс на діяльнісно-компетентнісний підхід / І. Бех, Л. Зайцева // Дошкіл. виховання. – 2013. – № 1. – С. 2–5.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

№	Теми курсу	Акад. контроль	Бали
1.	ЗМ 1. Предмет теорії і методики фізичного виховання дошкільників. Основи здорового способу життя (2 год.)	практичне	5
2.	Дидактичні основи навчання дітей дошкільного віку рухів (2 год.).	практичне екзамен	5
3.	Гімнастика у навчанні дітей дошкільного віку фізичних вправ (8 год.)	практичне, екзамен	5
4.	ЗМ 2. Методика навчання дітей дошкільного віку рухливих ігор, ігор з елементами спорту та вправ спортивного характеру (12 год.)	практичне, екзамен	5
5.	Фізичне виховання дітей раннього віку (4 год.).		5
6.	ЗМ 3. Заняття з фізичної культури у дошкільному навчальному закладі (2 год.)	практичне, екзамен	5
7.	Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку у повсякденному житті (2 год.).	практичне, екзамен	5
8.	Планування та облік роботи з фізичного виховання в ЗДО (2 год.)	практичне, екзамен	5
9.	Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня ЗДО (2 год.)	практичне, екзамен	5
10.	Лікарсько-педагогічний контроль за фізичним вихованням в ЗДО (2 год.)	практичне, екзамен	5
11.	Руховий режим в ЗДО (2 год.)	практичне, екзамен	5
12.	Проблеми фізичної підготовки дітей дошкільного віку до школи (2 год.).	поточний контроль	5
	Разом: 42 год.		60

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно навчально-методичної карти, де зазначені види контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну чотирибальну та європейську (ECTS) шкалу подано у табл.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	5	5
2.	Відвідування практичних, семінарських занять	1	16	16
3.	Робота на практичному занятті	10	14	140
4.	Робота на семінарському	10	2	20
5.	Самостійна робота	5	12	60
6.	МК	25	3	75
7.	Максимальна кількість балів			316
	Екзамен			40

Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $316 : 60 = 5,26$

Розподіл балів, що отримують студенти за вивчення тем модулів

Поточне оцінювання та самостійна робота												іспит	сума	
ЗМ 1				ЗМ 2		ЗМ 3								
T1	T2	T3		T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
17	16	60		50	16	17	17	6	16	5	5	16		
МКР 1 – 25				МКР 2 – 25		МКР 3 – 25								
Максимальна кількість балів (без екзамену) – 316; коефіцієнт – 5,26														

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«задовільно»	E
69 – 74		D
75 – 81	«добре» «дуже добре»	C
82 – 89		B
90 – 100	«відмінно»	A

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 60)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 27	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
28 – 35	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
36 – 44	«задовільно»	ED
45 – 53	«добре»	CB
54 – 60	«відмінно»	A

Підсумкова кількість балів (max – 60)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 20	«незадовільно»	F

21 – 23	(з обов'язковим повторним курсом) «незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
24 – 27	«задовільно»	ED
28 – 35	«добре»	CB
36 – 40	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакаларів

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою Університету (бали)	За національною шкалою
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.	90-100	«відмінно»
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.	82-89	«добре»
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) із незначною кількістю помилок.	75-81	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.	69-74	«задовільно»
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь).	60-68	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.	35-59	«незадовільно»
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.	1-34	

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. *За джерелом інформації:* словесні (лекція, семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (вправи).
2. *За характером пізнавальної діяльності:* інформаційно-рецептивний, репродуктивний, дослідницький, частково-пошуковий, проблемного викладу.
3. *За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:* індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
4. *За ступенем керування навчальною діяльністю:* під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.
5. *За послідовністю етапів процесу навчання:* набуття знань; формування умінь і навичок; застосування знань; творча діяльність; закріплення знань; перевірка знань, умінь і навичок.
6. *Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:* словесні, наочні, практичні; індуктивні і дедуктивні; репродуктивні і проблемно-пошукові; методи самостійної роботи і роботи під керівництвом викладача.
7. *Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:* методи стимулювання і мотивації інтересу до навчання; методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності в навчанні.
8. *Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:* методи усного контролю і самоконтролю; методи письмового контролю і самоконтролю; методи лабораторно-практичного контролю і самоконтролю.
9. *Інтерактивні методи навчання.*

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Навчальна програма.
2. Робоча навчальна програма.
3. Навчальні посібники.
4. Опорні конспекти лекцій.
5. Добірка контрольних, тестових завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
6. Завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку».
7. Електронний курс для дистанційного навчання з курсу «Теорія і методика фізичного виховання та валеологічної освіти».
8. Тематика курсових робіт.
9. Питання до екзамену.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Богініч О. Л. Фізичне виховання дошкільників засобами гри : навч.-метод. посіб. / Ольга Любомирівна Богініч. – К.: СП «ЧИП», 2001. – 126 с.
2. Богініч О. Л., Бабачук Ю.М. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей дошкільного віку / О.Л. Богініч, Ю.М. Бабачук – Тернопіль : «Мандрівець», 2014. – 224 с.
3. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Суми : Університет. кн., 2010. – 428 с.
4. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку : навч.-метод. посіб. / О. Л. Богініч, Н. В. Левінець, Л. В. Лохвицька, Л. А. Сварковська. – К.: Генеза, 2013. – 127 с.
5. Савінова Н. Сюжетно-ігрові заняття з фізкультури як засіб діагностики рухової підготовленості дошкільників / Н. Савінова, В.Карачун., Т. Лоцільна // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2016. - №2. – С.36-46.

Додаткова література:

1. Беленька Г.В. Рух +гра = рухлива гра або Як позбутися гіпординамії / Г.В. Беленька, Л.В. Гаращенко // Вихователь – методист. – 2018 - №7. - С.49.
2. Богініч О. Л. Здоров'я та фізичний розвиток дитини / Ольга Любомирівна Богініч // Дошкіл. виховання. – 2012.– № 9. – С. 3–8.
3. Вільчковський Е. С. Рухливі ігри в дитячому садку / Едуард Степанович Вільчковський. – К. : Рад. шк., 1989. – 176 с.
4. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко.– Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 128 с.
5. Вільчковський Е. С. Інтеграція рухів і музики у фізичному розвитку дітей старшого дошкільного віку навчально-методичний посібник / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко, Ю. М. Шевченко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 144 с.
6. Гаращенко Л. В. Способи організації дітей на фізкультурному занятті: здоров'язбережувальний підхід / Лариса Гаращенко // Дошкільне виховання. – 2013. – № 10. – С. 9–12. 305.
7. Дудіцька С.П. Базовий компонент дошкільної освіти як основа фізичного розвитку та виховання дітей в дошкільних навчальних закладах / С.П. Дудіцька // Молодий вчений, 2017 р. - №3.1.(43.1) березень. – С.136-138.
- 8.

